

EPILÓG: POZNANIE JEŽIŠA A JEHO SLOVA

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Ján 21; Ján 11,9,10; Ján 8,42–44; Ján 4,46–54; 2Tim 3,16; Ján 15,1–11

ÚVODNÝ TEXT

„Skúmate Písma, lebo si myslíte, že v nich máte večný život, a práve ony svedčia o mne.“ (Ján 5,39)

Evanjelium podľa Jána, podobne ako to podľa Marka, sa končí stretnutím v Galilei. V našej poslednej lekcii sa budeme venovať práve tomuto stretnutiu, ktoré je však prepojené s otázkou, ako môžeme poznať Ježiša a Božie slovo. Tento koncept je prítomný v celom štvrtom evanjeliu.

Učenci strávili s Ježišom viac ako tri roky. Napriek tomu neboli vôbec pripravení na udalosti spojené s ukrižovaním a vzkriesením. A to aj navzdory tomu, že im Ježiš opakovane hovoril, čo všetko sa má stať.

Nanešťastie, Jeho slová nebrali vážne.

My dnes môžeme byť v nebezpečenstve, že budeme robiť to isté: počuť alebo dokonca čítať Božie slovo, ale nepočúvať ho, nezotrvať v ňom a nežiť podľa neho. Teda neprijímať ho ako svetlo, ktoré by malo viesť naše myšlienky a činy. Žiaľ, práve v takomto stave sa, možno nevedomky, nachádza až príliš veľa kresťanov.

OSNOVA LEKCIE

V našej poslednej lekcii sa budeme venovať niektorým kľúčovým bodom evanjelia, ktoré nám môžu pomôcť posunúť sa za hranice intelektuálnych, rozumových vedomostí o Ježišovi. Dôležité je totiž poznať Ho osobne a prebývať v Jeho slove.

- Ján 21,1–19: Pozvanie k láske, pokore a službe (nedeľa)
- Ján 21,20–25: Pozvanie na zameranie sa na Ježiša (pondelok)
- Ján 3,19–21: Pozvanie na prijatie a nasledovanie pravdy (utorok)
- Ján 4,46–54: Pozvanie na plnú dôveru (streda)
- Ján 15,1–11: Pozvanie na trvalý vzťah s Ježišom (štvrtok)

STRETNUTIE V GALILEI

¹⁵Keď sa najedli, opýtal sa Ježiš Šimona Petra: „Šimon, syn Jána, miluješ ma väčšmi ako títo?“ Odpovedal mu: „Áno, Pane, ty vieš, že ťa mám rád.“ Ježiš mu povedal: „Pas moje baránky!“ ¹⁶Opýtal sa ho znova, po druhý raz: „Šimon, syn Jána, miluješ ma?“ A on odpovedal: „Áno, Pane, ty vieš, že ťa mám rád.“ Ježiš mu povedal: „Pas moje ovce!“ ¹⁷Spýtal sa ho aj tretí raz: „Šimon, syn Jána, máš ma rád?“ Peter sa zarmútil, že sa ho po tretí raz pýtal: „Máš ma rád?“ a odpovedal mu: „Pane, ty vieš všetko, ty dobre vieš, že ťa mám rád.“ Ježiš mu povedal: „Pas moje ovce!“ (Ján 21,15–17)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Prečítaj si text Ján 21,1–19. Ktoré kľúčové pravdy sa tu dozvedáme? Čo text hovorí o Božej milosti a ľudskej pokore?

Na konci 20. kapitoly Ján pripomína cieľ svojej knihy („aby ste verili, že Ježiš je Mesiáš, Boží Syn“; Ján 20,31). Logicky by sme mohli predpokladať, že ide o záverečné slová knihy. Po nich však nasleduje ešte jedna kapitola. Ján 21 sa začína tým, že niektorí učeníci boli v Galilei a Peter navrhol, aby išli spoločne loviť ryby. Vyzerá to, akoby nastali staré časy a učeníci sa vrátili k svojmu remeslu, rybolovu. V tú noc však nič nechytli.

Ráno im záhadný cudzinec na brehu povie, aby hodili sieť na pravú stranu člna. Keď ho poslúchnu, chytia toľko rýb, že takmer nedokážu sieť vytiahnuť. Bolo to ako vtedy, keď ich Ježiš povolal do služby (pozri Luk 5,1–11). Ján v cudzincovi spozná Ježiša a povie to Petrovi, ktorý okamžite skočí do vody a vypláva na breh.

Ježiš kladie Petrovi tri otázky, všetky sa týkajú lásky k jeho Majstrovi. Pred ukrižovaním Peter trval na tom, že položí svoj život za Ježiša (Ján 13,37). Vtedy Ježiš predpovedal, že ho Peter trikrát zaprie (Ján 13,38). Pri tomto stretnutí v Galilei Peter pochopí, že svet sa netočí okolo jeho slov a činov. Vyjadrí, že stredom všetkého je Ježiš: „Pane, ty vieš všetko, ty dobre vieš, že ťa mám rád.“ (Ján 21,17) Niektorí poznamenávajú, že keď sa Ježiš pýta Petra, či Ho miluje, používa (okrem posledného razu) sloveso *agapaó* („milovať“), a že Peter zakaždým odpovedá slovesom *phileó*, čo znamená „mať rád“ alebo „milovať“ ako priateľ. Z toho by vyplývalo, že Peter nedosiahol vyšší druh lásky.

V skutočnosti je podstatou Petrovej odpovede pokora. So všetkým, v čom Peter zlyhal a čo sa mu nepodarilo, je pravdepodobné, že pokorne používa zdanie „nižší výraz“, akoby sa neodvážil byť vo svojich tvrdeniach taký nekompromisný ako ešte nedávno. A práve túto Petrovu pokoru Ježiš prijíma a oceňuje. Pokora je to, čo Peter potrebuje, aby mohol pokračovať v svojej službe. Niet pochyb, že pokora je jedným z najdôležitejších predpokladov pre službu. Ak máme pokorného ducha, stredobodom pozornosti sa stáva Ježiš Kristus, nie naša vlastná osoba.

Petrovu obnovu a jeho vodcovské postavenie v ranej cirkvi môžeme zaradiť medzi najsilnejšie dôkazy toho, že Ježiš naozaj vstal z mŕtvych. Bolo by ťažké vysvetliť Petrovu výnimočnosť, keby mu Ježiš v prítomnosti ostatných učeníkov znova neprejavil dôveru a nepochybnosť vo službu evanjelia.

APLIKÁCIA

- Prečo je pokora taká kľúčová u každého, kto sa snaží spoznať Pána? Na čo by mal byť každý z nás hrdý vo svetle kríža?

MAJTE OČI NA JEŽIŠOVI

²⁰Peter sa obrátil a zbadal, že za ním ide učeník, ktorého Ježiš miloval a ktorý sa pri večeri naklonil k jeho hrudi a opýtal sa: „Pane, kto je to, čo ťa zrádza?“ ²¹Keď Peter videl tohto učeníka, povedal Ježišovi: „Pane, a čo bude s týmto?“ ²²Ježiš mu odpovedal: „Ak ho chcem nechať, kým neprídem, čo ťa do toho? Ty ma nasleduj!“ ²³A tak sa medzi bratmi rozchýrilo, že ten učeník nezomrie. Ježiš mu však nepovedal, že nezomrie, ale: „Ak ho chcem ponechať, kým neprídem, čo ťa do toho?“ ²⁴To je ten učeník, ktorý vydáva svedectvo o týchto veciach a ktorý ich zapísal. A my vieme, že jeho svedectvo je pravdivé. ²⁵Je však ešte veľa iného, čo Ježiš vykonal. Keby sa to všetko malo dopodrobna spísať, myslím, že by celý svet nemal dost miesta na knihy napísané o tom. (Ján 21,20–25)

Aká otázka zvedla Petra na nesprávnu cestu? Ako mu Ježiš ukázal, na čom naozaj záleží? (Ján 21,20–22)

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Ježiš práve opäť poveril Petra službou a povedal mu: „Nasleduj ma!“ (Ján 21,19) V tomto prípade išlo pravdepodobne aj o skutočné fyzické nasledovanie Ježiša na brehu. A to preto, že Peter sa potom otočil, videl, že Ho nasleduje aj Ján, a opýtal sa Ježiša: „Pane, a čo bude s týmto?“ (Ján 21,21)

Pri znovuuvedení Petra do služby Ježiš predpovedal aj spôsob apoštolovej smrti (Ján 21,18). Zdá sa, že Peter bol teraz zvedavý na Jánovu smrť. Ježiš namiesto toho presmeruje Petrovu pozornosť na otázku, ako Ho nasledovať, a nevyzvedáť, čo sa stane s ostatnými učeníkmi.

V čom bol Ježišov výrok v súvislosti s Jánom nesprávne pochopený? Ako apoštol Ján napravil toto nedorozumenie? (Ján 21,23–25)

Niektorí ľudia nepochopili, čo Ježiš myslel, keď povedal: „Ak ho chcem nechať, kým neprídem, čo ťa do toho? Ty ma nasleduj!“ (Ján 21,22). Tieto slová si vykladali tak, že Ježiš sa vráti ešte počas Jánovho života. Ako plynul čas a Ján zostal, táto otázka sa stávala čoraz aktuálnejšou. Čo by sa stalo, ak by Ján zomrel (a on naozaj zomrel) ešte pred Kristovým príchodom? Nesprávne chápanie Ježišových slov by mohlo vyvolať krízu. Ján teda túto mylnú predstavu opravuje. Ukazuje, že v danej situácii išlo o Ježišovu vôľu, nie o proroctvo o budúcich udalostiach.

Myšlienka upriamiť pozornosť na Ježiša namiesto na iných ľudí je veľmi dôležitá. Ježiš a jedine Ježiš je náš Spasiteľ. Len On je našou nádejou. Ľudia nás totiž nevyhnutne sklamá a možno nám aj ublížia.

Od zajtra až do konca nášho štúdia sa zameriame na tému, ktorou je správne chápanie Božieho slova, s cieľom poznať a nasledovať Ježiša, ktorý jediný má byť naším Pánom, Učiteľom a tým, kto nás bude v živote viesť. A to bez ohľadu na pomoc, rady a vedenie, ktoré by nám mohli dať aj ostatní ľudia vo svojej múdrosti a skúsenosti.

- **Akú skúsenosť máš s tým, že si sa sklamal v ľuďoch, ktorých si obdivoval alebo ktorým si dôveroval? Čo si sa z toho naučil?**

APLIKÁCIA

SVETLO A TMA

¹⁹Súd je v tom, že svetlo prišlo na svet, ale ľudia milovali väčšmi tmu než svetlo, lebo ich skutky boli zlé. ²⁰Ved' každý, kto robí zle, nenávidí svetlo a nejde na svetlo, aby jeho skutky nevyšli najavo. ²¹Kto však koná pravdu, ide na svetlo, aby sa ukázalo, že jeho skutky sú vykonané v Bohu. (Ján 3,19–21)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Aký kontrast prinášajú nasledovné verše? Prečo je jeho pochopenie dôležité pre správne pochopenie pravdy?

Ján 1,4–10

Ján 3,19–21

Ján 5,35

Ján 8,12

Ján 9,5

Ján 11,9.10

Ján 12,35

Svet je v temnote. Vyhýba sa svetlu a nemôže si sám nájsť cestu k pravému Bohu, osobnému Bohu stvorenia, zjavenia a vykúpenia.

„Človek sám od seba Boha nikdy nepozná. Jeho dokonalosť je vyššia ako nebesá, čo môžeš spraviť? Je hlbšia ako podsvetie, čo vieš o tom? (Jób 11,8) Len Duch Svätý nám môže zjaviť Božie hlbiny, ktoré ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo, ani na ľudské srdce nevystúpilo. Ale nám to Boh zjaval skrze Ducha, lebo Duch skúma všetko, aj Božie hlbiny. (1Kor 2,9.10)“ (DA 412; CL 269)

Iba Ježiš Kristus nám „zjavil“ Otca (Ján 1,18). (Spomínali sme si už grécke sloveso *exégeomai*, ktoré znamená „vyložiť“, „vysvetliť“, „ukázať“.) Ján predstavuje Ježiša ako nebeského Posla, Toho, ktorý vysvetľuje, čo znamená poznať Boha. Iba prostredníctvom Ježiša môžeme Boha skutočne spoznať.

Prečítaj si text Ján 8,42–44. Ako Ježiš opisuje falošný základ, na ktorom postavili svoju vieru náboženský vodcovia Izraela?

Tí, čo nestoja v pravde, hovoria sami zo seba. Biblický text „vidia“ len z ľudského pohľadu a tak mu aj rozumejú. Niečo iné je, keď prijmeme, že Kristus je Svetlom sveta a nasledujeme Ho aj pri našom výklade Jeho slova. Diabol však hovorí „z toho, čo mu je vlastné“ (Ján 8,44). Ak si nedáme pozor a neodovzdáme sa vo viere a poslušnosti Bohu, hrozí nám, že urobíme to isté: text Písma budeme vykladať len na základe našich vlastných túžob, predstáv a pohľadov. Skĺznuť do takého niečoho je oveľa ľahšie, než si dokážeme uvedomiť.

APLIKÁCIA ■ Ako reagujete na pravdy, ktoré vám nie sú po vôli? Prečo? Ako by ste mali na tieto pravdy reagovať?

TEOLÓGIA „ZHORA“ ALEBO „ZDOLA“

⁴⁶Prišiel teda znova do Kány Galilejskej, kde premenil vodu na víno. Istý kráľovský úradník v Kafarnaume mal chorého syna. ⁴⁷Keď počul, že Ježiš prišiel z Judska do Galiley, vybral sa k nemu a prosil ho, aby prišiel a uzdravil mu syna, ktorý už umieral. ⁴⁸Ježiš mu povedal: „Keby ste nevideli znamenia a divy, neuverili by ste.“ ⁴⁹Kráľovský úradník mu odpovedal: „Pane, pod', kým mi dieťa neumrie!“ ⁵⁰Ježiš mu povedal: „Chod', tvoj syn žije!“ Ten človek uveril Ježišovým slovám a odišiel. (Ján 46–50)

Prečítaj si text Ján 4,46–54. Aká situácia priviedla kráľovského úradníka k Ježišovi? V čom spočíval jeho skutočný problém?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Tento muž síce prišiel za Ježišom, Svetlom sveta, ale rozhodol sa uveriť až vtedy, keď zistil, že Ježiš jeho syna uzdravil (Ján 4,53). Mohli by sme povedať, že teológia tohto muža bola teológiou „zdola“. Je to taký prístup, ktorý Bohu a Jeho slovu stanovuje rôzne pravidlá a normy. Ľudské myšlienky, často chybné, obmedzené a podmienené vlastnou skúsenosťou, stávajú sa takto konečnou autoritou v spôsobe výkladu Božieho slova. Ide o veľmi nebezpečnú pascu!

Na rozdiel od toho teológia „zhora“ odpovedá vierou a dôveruje Bohu a Jeho slovu (Ján 4,48; Ján 6,14.15; 2Tim 3,16). Keď Písmo prijímame vierou, stáva sa svojim vlastným vykladačom. Sprievodcom k pochopeniu a výkladu Písma sa takto pre nás stáva skôr „svetonázor Písma“ než „filozofia doby“. Ľudské názory sa musia podriaďiť Božiemu slovu, a nie naopak.

Ak máme veriť Ježišovým slovám, musíme veriť slovám Písma (Ján 5,46.47). „Ak vy zostanete v mojom slove, budete naozaj mojimi učeníkmi.“ (Ján 8,31) Ak pochybujeme o Božom slove, Jeho Slovo v nás nemôže пребývať (Ján 5,38). „⁴⁸Kto mnou pohŕda a neprijíma moje slová, má svojho sudcu. Slovo, ktoré som hovoril, bude ho súdiť v posledný deň. ⁴⁹Ved' ja som nehovoril sám zo seba, ale Otec, ktorý ma poslal, mi prikázal, ako mám hovoriť a čo mám povedať.“ (Ján 12,48.49)

Počúvať Božie slovo nespočíva len v akomsi pasívnom prijímaní informácií. Ide o oveľa viac. Znamená to konať Božiu vôľu. Ide o aktívnu odpoveď na počúvanie Slova. „Ak niekto chce plniť jeho vôľu, spozná, či je toto učenie z Boha, alebo či hovorím sám od seba.“ (Ján 7,17)

Takéto počúvanie a konanie Božieho slova je prejavom lásky k Nemu. Ježiš povedal: „Ak ma niekto miluje, bude zachovávať moje slovo a môj Otec ho bude milovať. A prídeme k nemu a urobíme si u neho príbytok.“ (Ján 14,23)

- Aký je vzťah medzi našou láskou k Ježišovi a poslušnosťou? Prečo každá „poslušnosť“, ktorá nevychádza z lásky, „zaváňa“ zákonníctvom?

APLIKÁCIA

PREBÝVANIE V JEŽIŠOVI

A ja, keď budem vyzdvihnutý zo zeme, všetkých priťahnem k sebe. (Ján 12,32)

⁶Ak niekto nezostáva vo mne, vyhodí ho von ako ratolesť a uschne. Potom ich pozbierajú, hodia do ohňa a zhoria. ⁷Ak zostávate vo mne a ak aj moje slová zostávajú vo vás, proste, čo len chcete, a stane sa vám. ... ¹⁰Ak budete zachovávať moje prikázania, zostanete v mojej láske, ako aj ja som zachoval prikázania svojho Otca a zostávam v jeho láske. (Ján 15,6.7.10)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Akým spôsobom opisuje verš Ján 12,32 autoritu Ježiša Krista?

Ako sme počas nášho spoločného štúdia videli, Evanjelium podľa Jána nás priťahuje k Ježišovi. Uskutočniť sa to však môže len vtedy, ak sme ochotní poznať Boha a konať Jeho vôľu. Ľudia, ktorí sa u Jána stretávajú s Ježišom, buď prijímajú svetlo a rastú, alebo svetlo odmietajú a strácajú zrak. Nikodém, žena pri studni, kráľovský úradník, muž pri rybníku Betesda, päťtisíc nasýtených, Ježišovi bratia, náboženský vodcovia, človek slepý od narodenia, Mária, Marta a Pilát – tí všetci sa stretli s Ježišom a urobili rozhodnutie, aký postoj zaujmú k pravde a svetlu, ktoré priniesol.

Teológia „zdola“ sa začína ľudskou argumentáciou s cieľom určiť a preskúmať existenciu a povahu Boha. Ľudský pohľad, chybný, padlý a zaujatý, má prednosť pred Božím, svätým, dokonalým a vševediacim. Teológia „zdola“ zaručene vedie ľudí do omylu. Dialo sa to v minulosti a bude to tak aj v budúcnosti (pozri Zj 14,1–12), keď sa ľudská múdrosť, ktorá sa snaží nahradiť Božiu, pokúsi vnútiť svetu falošné uctievanie.

Prečítaj si text Ján 15,1–11. V čom spočíva princíp duchovného rastu?

Tajomstvo duchovného rastu je založené na spojení s Ježišom. On je Božie Slovo, Chlieb života, Svetlo sveta, Brána oviec, Dobrý Pastier, Vzkriesenie a Život, Cesta, Pravda a Život a Pravý vinič.

Všetky osoby Božstva (Trojica) a ich slovo, Biblia, sú ako magnety. Ak sa nebudeme brániť, priťahnú nás k sebe. „Boží hlas k nám prehovára prostredníctvom Jeho slova. Existuje však mnoho hlasov, ktoré budeme počuť. Kristus povedal, že sa máme mať na pozore pred tými, ktorí povedia: Tu je Kristus alebo tam je Kristus. Ako potom spoznáme, že nemajú pravdu, ak svoje ja nepodriadime Písmu?“ (RH; 3. apríla 1888) Svoje vlastné názory musíme podriadiť tým, ktoré nám predstavuje Božie slovo.

APLIKÁCIA ■ Čo znamená zostávať v Ježišovi a v Jeho láske? (Ján 15,5.6.9.19)

PODNETY NA ZAMYSLENIE

Boží pohľad sa výrazne líši od nášho ľudského. Boh sa s nami delí o svoj pohľad prostredníctvom svojho Slova, Biblie, pod mocou Svätého Ducha. Je na nás, či sa rozhodneme kráčať v temnote, alebo prijmeme svetlo prichádzajúce od Ježiša Krista, ako je zjavené v Slove.

Neoddeliteľnou súčasťou tejto voľby je naše osobné odovzdanie sa Ježišovi Kristovi, Božiemu Synovi a Vykupiteľovi ľudstva. Prostredníctvom moci Svätého Ducha nám Boh Otec zjavil – v živote, smrti a zmŕtvychvstanií Ježiša – hĺbku svojej lásky. A o Ježišovi vieme, že Jeho život, smrť a vzkriesenie boli zaznamenané v Božom slove.

„Boží anjeli sa stále vznášajú od zeme k nebesám a z neba zostupujú na zem. Divy, ktoré Kristus vykonal pre všetkých sklúčených a trpiacich, boli divy Božej moci prostredníctvom anjelov. Každé požehnanie k nám prichádza od Boha prostredníctvom Krista a za spoluúčasti jeho nebeských poslov. Tým, že Spasiteľ vzal na seba ľudskú prirodzenosť, spája svoje záujmy so záujmami padlých Adamových synov a dcér a súčasne sa svojou božskou prirodzenosťou drží Božieho trónu. Kristus je teda sprostredkovateľom spojenia ľudí s Bohom a Boha s ľuďmi.“ (DA 143; CL 89)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Vyberte príbeh, ktorý zo všetkých príbehov v Evanjeliu podľa Jána hovorí podľa vás najhlasnejšie o láske a charaktere Boha. Podelte sa vo svojej triede o to, prečo ste si vybrali práve tento príbeh.
2. Ako by mal človek postupovať pri hľadaní pravdy?
3. Prečo je zvyčajne ťažké vzdať sa snahy posudzovať pravdu? Dopracujeme sa niekedy k takému postoju, alebo bude naše človečenstvo vždy nejakým spôsobom ovplyvňovať naše vnímanie Písma? Prečo musíme uznať túto skutočnosť a ako nám pokora pomáha uvedomiť si tieto predsudky a podriaďiť sa Božiemu slovu?
4. Dejiny západného kresťanstva sú plné tragických príkladov toho, čo sa stane, keď sa Božie slovo stane predmetom politiky a predsudkov ľudí. Skúste uviesť niektoré z týchto príkladov. Čo sa z nich môžeme naučiť o nebezpečnosti toho, keď sa ľudský pohľad stane dominantným filtrom pri „interpretácii“ Biblie?
5. Vlastnými slovami zhrňte celkový obraz Evanjelia podľa Jána. Aké je hlavné poslanstvo tejto knihy pre vás dnes?